

Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет правничих наук
Києво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича

Курсова робота

**ЯК СКОРОТИТИ ОБСЯГИ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ НА
ДЕОКУПОВАНИХ ТА ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ**

**HOW TO REDUCE ILLICIT FIREARMS TRAFFICKING IN DE-
OCCUPIED AND FRONTLINE TERRITORIES OF UKRAINE**

Науковий керівник
Кілієвич Олександр Іванович
доцент, доцент Києво-Могилянської
школи врядування імені
Андрія Мелешевича

Виконав здобувач
освітньо-наукової програми
«Суспільна політика і врядування»
Гриб Дмитро Русланович

Рекомендована оцінка

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Я, Гриб Дмитро Русланович, підтверджую, що ця курсова робота відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, передбачених п. 3.1 Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА, зі змістом якого я ознайомлений. Надаю згоду на безоплатне використання цієї курсової роботи повністю або частково в навчальних цілях.

Київ — 2023

РЕЗЮМЕ

У роботі розглядається проблема політики «Як скоротити обсяги незаконного обігу зброї на деокупованих та прифронтових територіях України». Замовником аналізу є Міністерство внутрішніх справ України. Розв'язання цієї проблеми політики має вагомe значення як для забезпечення належних умов для життя у вказаних громадах, так і є важливою складовою отримання нових пакетів військової допомоги від союзників України.

У 2022 році кількість злочинів, скоєних з використанням вогнепальної зброї, зросла в 10 разів. Левова частка цього зростання припадає на громади, що були звільнені з-під російської окупації або перебувають у безпосередній близькості до лінії зіткнення. Чинна державна політика не в змозі подолати ці виклики ефективно та оперативно.

За результатами аналізу пропонується часткова легалізація зброї, що перебуває на руках в мешканців деокупованих та прифронтових громад. На відміну від чинної державної політики, такий підхід дозволяє суттєво звузити проблему, надавши дозвіл на використання зброї трьох категорій (B, C, D). Це дозволить зменшити навантаження на правоохоронну систему, вивести значну кількість наявної зброї з тіні, ефективно реалізувати право мешканців на самозахист та підвищити рівень довіри до правоохоронних органів.

У ході дослідження вдалося з'ясувати, що варіант часткової легалізації наявної зброї є прийнятнішим, аніж викуп зброї в населення. Серед ймовірних ризиків альтернативи масового викупу та знищення/зберігання зброї — високі витрати для державного бюджету, а також виклики, пов'язані зі зберіганням вилученої зброї в умовах повномасштабного вторгнення РФ.

Для реалізації обраного варіанту політики пропонується доопрацювати два законопроекти, що регулюють обіг зброї серед цивільного населення: №5708 та №9538. Ухвалення вказаних норм дозволить доповнити наявну архітектуру з обігу та контролю зброї в Україні, представлену у вигляді Єдиного реєстру зброї та Реєстру втраченої та викраденої зброї.

Ці кроки дозволять не лише знизити рівень напруги у вказаних громадах, але також сприяти підвищенню національної безпеки держави. Міжнародні союзники зможуть ефективно відстежувати використання та реальний обіг переданої зброї. На додаток, Україна отримає ефективний інструмент контролю за наявною зброєю та додатковий аргумент на користь нових поставок озброєнь в майбутньому, які відтепер зможе відстежувати в режимі онлайн.

Розв'язання цієї проблеми політики також відповідає Цілям сталого розвитку ООН, зокрема Цілі 16 “Мир, справедливість та сильні інститути”, завдання 16.1. “Скоротити поширеність насильства”; завдання 16.5. “Скоротити незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів”.

ABSTRACT

The paper delves into the policy issue of "How to Reduce Illicit Firearms Trafficking in De-Occupied and Frontline Territories of Ukraine". The Ministry of Internal Affairs of Ukraine is the client for this analysis. Resolving this policy problem is crucial not only for establishing suitable living conditions in the specified communities but also as a pivotal component for securing new packages of military aid from Ukraine's allies.

In 2022 alone, crimes committed with the use of firearms increased tenfold. The majority of this surge is concentrated in communities liberated from Russian occupation or those in close proximity to the contact line. The existing state policy is inadequate for efficiently and promptly addressing these challenges.

As per the analysis results, a proposal is put forth for the partial legalization of weapons among residents of de-occupied and front-line communities. In contrast to the current state policy, this approach allows for a substantial reduction of the problem by granting permission to use weapons of three categories (B, C, D). This initiative aims to alleviate the burden on the law enforcement system, bring a significant number of available weapons out of the shadows, effectively implement residents' right to self-defense, and enhance the level of trust in law enforcement agencies.

In the course of the research, it was determined that the option of partially legalizing existing weapons is more viable than the alternative of purchasing weapons from the population. Potential risks associated with mass buyouts and alternative strategies such as destruction or storage include high costs to the state budget. Additionally, challenges may arise in storing confiscated weapons in the face of a full-scale Russian invasion of Ukraine.

To implement the chosen policy option, it is recommended to finalize two draft laws that regulate the circulation of weapons among the civilian population: No. 5708, and No. 9538. The adoption of these proposed norms will supplement the existing framework for the circulation and control of weapons in Ukraine, represented by the Unified Register of Weapons and the Register of Lost and Stolen Weapons.

These legislative measures will not only decrease tension levels in the specified communities but also contribute to enhancing the national security. International allies will have an effective means to monitor the use and actual circulation of the transferred weapons. Moreover, Ukraine will gain a robust tool for controlling existing weapons and an additional argument in favour of future arms deliveries, which can now be tracked online.

Addressing this policy challenge aligns with the UN Sustainable Development Goals, particularly Goal 16 "Peace, Justice, and Strong Institutions," specifically target 16.1, "Reduce the prevalence of violence," and task 16.5, "To reduce the illegal circulation of weapons, ammunition, and explosive materials."

1. Визначення проблеми, придатної для аналізу політики

1.1. Формулювання проблеми

«Як скоротити обсяги незаконного обігу зброї на деокупованих та прифронтових територіях України».

1.2. Замовник аналізу

Міністерство внутрішніх справ України, як центральний орган виконавчої влади, відповідальний за підтримання правопорядку та контроль над обігом зброї на території України.

1.3. Симптоми проблеми

1.3.1. Опис симптомів

Станом на листопад 2023 року, кількість викраденої чи втраченої зброї з початку повномасштабного російського вторгнення становила 178 818 одиниць, більшість з яких було втрачено в тих областях, де велися та ведуться активні бойові дії [1].

1.3.2 Причинно-наслідкові зв'язки

Починаючи з 2014 року, зростання кількості одиниць незареєстрованої вогнепальної зброї веде до зростання кількості злочинів. За даними Генеральної прокуратури України, кількість зареєстрованих злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї, зросла вдесятеро — з 720 у 2021 році до 7003 у 2022 році [2].

1.3.3. Доказова база

Доказова база складається зі звітів Національної поліції України [3], Офісу Генерального прокурора України [2], даних з реєстру судових рішень стосовно незаконного поводження зі зброєю [4], даних з Реєстру втраченої та викраденої зброї [1], даних неурядових організацій [5], досліджень на тему обігу зброї в Україні [6], заяв відповідальних посадових осіб [7], а також матеріалів національних і регіональних медіа [8].

1.4. Масштаби проблеми

Проблема охоплює мешканців громад, що розташовані поблизу зони ведення бойових дій на території Донецької, Запорізької, Луганської, Харківської та Херсонської областей, а також мешканців деокупованих громад Житомирської, Київської, Миколаївської, Сумської та Чернігівської областей. Внаслідок нелегального розповсюдження зброї проблема має також загальнонаціональний та транскордонний характер.

1.5. Новизна проблеми й нагальність її вирішення

Наразі відсутні детальні дослідження методів протидії обігу незаконної зброї в деокупованих громадах. Актуальність залишається високою через відсутність належного державного регулювання, а також продовження повномасштабного російського вторгнення в Україну.

Практика показує, що зростання кількості зброї на руках в населення веде до зростання злочинності [9], створення потоків трафіку нелегальної зброї [10], а також підвищує ризик вогнепальних поранень у побутових конфліктах [11]. Відтак, проблема потребує оперативного регулювання.

1.6. Законодавча й інституційна база реалізації чинної політики

1.6.1. Законодавча база

Наразі правове регулювання зброї в Україні здійснюється згідно з Наказом МВС України № 622 від 21 серпня 1998 року [12], а також уточнюється Наказом МВС України № 195 від 18 березня 2022 року [13].

Окрім того, питання використання вогнепальної зброї цивільними особами під час дії воєнного стану регулюється Законом України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [14]. Доречною є також згадка про Розпорядження КМУ № 186-р від 26 лютого 2022 року «Про передачу майна для потреб Збройних Сил» [15].

Носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв також регулюється ст. 263 Кримінального Кодексу України [16].

1.6.2. Інституційна база

Відповідно до Наказу МВС України № 622 від 21 серпня 1998 року, повноваження у сфері контролю за обігом зброї мають Національна поліція України, Міністерство внутрішніх справ України, а також структурні підрозділи цих установ, перелічені в підпунктах 2.1 — 2.7 відповідного Наказу [12].

Проблема регулювання обігу зброї загострилася внаслідок початку повномасштабного російського вторгнення в Україну у лютому 2022 року. Законопроект №5708, який було ухвалено ВРУ у першому читанні 23 лютого 2022, був розроблений для умов мирного часу, не відповідає усім потребам й викликам умов воєнного стану та досі проходить процедуру доопрацювання.

1.7. Чинники середовища, що формують контекст проблеми

Серед факторів, що впливають на розв'язання проблеми, слід виділити наступні:

- *Соціальний*: високий рівень недовіри до органів державної влади, тривалий вплив ворожого інформаційного середовища, непевність у неможливості повторної окупації;
- *Економічний*: нестача товарів першої необхідності, відсутність працевлаштування, зменшення фінансування МВС у держбюджеті-2024 [17];
- *Політичний*: відновлення контролю державної влади, можливість повторної окупації територій;
- *Фізичний*: припинення активних бойових дій на територіях громад, руйнування житла та інфраструктури, замінування будівель та комунікацій.

Порівняльний аналіз впливу вказаних факторів на розв'язання проблеми політики представлено у Додатку 1.

1.8 Корисний досвід

Проаналізовано досвід постконфліктного відновлення у Боснії і Герцеговині за умовами Дейтонської мирної угоди (1995) [18] та додаткових угод до неї [19], а також Камбоджі після підписання Паризьких мирних угод (1991) [20] та утворення Тимчасового органу ООН для Камбоджі.

Враховуючи різницю умов, характер і масштаб застосування озброєнь, а також де-факто неможливість здійснювати ефективний контроль та власні суверенні права урядами цих країн на початковому етапі врегулювання проблеми обраний досвід не є повністю релевантним.

2. Підстави для державного втручання

Національна безпека є суспільним благом, підтримання та забезпечення якого покладається на Уряд, зокрема Міністерство внутрішніх справ України. Питання, що стосуються дотримання та підтримання правопорядку, а також порядку обігу зброї є сферою виключних компетенцій держави.

Зростання кількості зброї на руках в мешканців прифронтових територій веде до зростання злочинності та підвищує ризик вогнепальних поранень у побутових конфліктах. Відсутність належного регулювання також призводить до створення потоків трафіку нелегальної зброї, що має негативні наслідки для національної та міжнародної безпеки.

Адекватними формами реагування на вказану проблему політики є адміністративне регулювання питань обігу зброї в цивільного населення, зменшення її кількості шляхом вилучення або викупу, а також посилення і запровадження додаткових форм відповідальності за порушення встановлених правил.

3. Консультації

3.1. Організовані заінтересовані групи

Серед організованих заінтересованих груп щодо розв'язання наявної проблеми слід виділити наступні:

- *Потенційно прихильні:* Посольство США в Україні, Посольство Німеччини в Україні, Посольство Швеції в Україні, Координаційна місія ЄС в Україні, Управління з наркотиків і злочинності ООН, Europol;
- *З якими варто провести консультації:* Асоціація виробників озброєння та військової техніки України, Українська асоціація власників зброї, підприємства оборонної галузі (Завод “Ерма-Інтер”, Збройний завод “Латек”), National Rifle Association (США);
- *Потенційно проти:* гравці ринку приватних охоронних послуг (приватна охоронна компанія «Шериф» тощо).

Порівняльний аналіз очікувань вказаних груп щодо рекомендованого варіанту політики, а також подальших дій щодо співпраці з ними представлено у Додатку 2.

3.2. Заінтересовані органи влади

Серед заінтересованих органів влади слід виділити Комітет ВРУ з питань правоохоронної діяльності [21], Тимчасову спеціальну комісію ВРУ з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги [22], РНБО [23], Офіс Президента України [47], Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України [24], Міністерство оборони України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, органи місцевого самоврядування та військово-цивільні адміністрації.

Порівняльний аналіз очікувань заінтересованих органів влади представлено у Додатку 3.

3.3. Ставлення громадськості

Проблема обігу зброї на території деокупованих та прифронтових громад бентежить передусім або мешканців самих громад, або представників добровольчих об'єднань та формувань (наприклад, НВР “Правий Сектор”)[25], або експертних груп, які стежать за ситуацією з трафіком зброї та дотриманням прав людини (Центр громадянських свобод) [26].

Порівняльний аналіз очікувань представників громадськості щодо обраного варіанту політики, а також подальших дій щодо співпраці з ними представлено у Додатку 4.

4. Опис обмежень

Серед обмежень, що можуть стати на заваді розв'язання обраної проблеми політики, є ситуація воєнного стану та активні бойові дії, що й надалі тривають на території України, а також брак низки ресурсів для ефективної реалізації запропонованих альтернатив.

Зокрема, щодо ресурсів слід виділити нестачу:

- *Фінансів*: у 2024 році передбачається зменшення видатків держбюджету на МВС;
- *Довіри*: низький рівень довіри до органів державної влади, можлива протидія місцевого населення;
- *Часу*: зважаючи на масштаби, проблема потребує оперативного реагування;
- *Майнових ресурсів*: основний пріоритет — забезпечення Сил оборони України, зокрема підрозділів Національної гвардії України, ЗСУ і ТрО.

Детальний аналіз наявних та відсутніх ресурсів для розв'язання проблеми політики представлено у Додатку 5.

5. Моделювання проблеми

5.1. Мета розв'язання проблеми

Метою розв'язання вказаної проблеми політики є поступове повернення мешканців, які проживали на території деокупованих та прифронтових громад до початку повномасштабного вторгнення РФ.

5.2. Очікувані результати

- **Результат-1**: Покращення криміногенної ситуації у деокупованих та прифронтових громадах;

- **Результат-2:** Вилучення незареєстрованої зброї та ліквідація основних маршрутів нелегального трафіку зброї з території деокупованих та прифронтових громад;

- **Результат-3:** Зменшення видатків на підтримку правопорядку на території деокупованих та прифронтових громад;

- **Результат-4:** Зниження ризиків для правоохоронців, які несуть службу у вказаних громадах.

5.3. Індикатори результативності та цільові індикатори

Для оцінки ефективності досягнення запланованих результатів пропонується такий перелік індикаторів результативності та цільових значень:

- **Для Результату-1:** Кількість злочинів, скоєних із застосуванням зброї, на території деокупованих та прифронтових громад.

Цільовий індикатор — до кінця 2025 року кількість такого типу злочинів у річному вимірі знизиться на 35% від базового показника (2023).

- **Для Результату-2:** Кількість нелегальної зброї, вилученої в цивільних осіб на території деокупованих та прифронтових громад.

Цільовий індикатор — до кінця 2025 року кількість вилученої зброї у річному вимірі зросте на 40% порівняно з базовим (2023).

- **Для Результату-3:** Сума видатків, спрямованих на забезпечення роботи МВС, Національної поліції та їхніх структурних підрозділів в деокупованих та прифронтових громадах.

Цільовий індикатор — до кінця 2025 року сума відповідних видатків у річному вимірі знизиться на 20% від показника за 2023 рік.

- **Для Результату-4:** Довіра до правоохоронців, МВС України та НПУ серед мешканців указаних громад, % громадян.

Цільовий індикатор — до кінця 2025 року рівень довіри до правоохоронців, МВС та НПУ серед мешканців деокупованих та прифронтових громад зросте на 20% від базового показника (2023).

6. Формулювання варіантів політики

6.1. Варіант 1: Збереження чинної політики

6.1.1. Опис інструментів чинної політики

Продовження чинної державної політики у сфері контролю над обігом зброї на деокупованих та прифронтових територіях передбачає:

- Проведення спецоперацій з затримання та обшуків порушників чинних правил щодо обігу зброї, передбачених Наказом МВС України № 622 від 21 серпня 1998 року [12] та іншими нормативно-правовими актами;

- Посилене патрулювання співробітниками НПУ території громад відповідно до Наказу МВС України №1560 від 10 грудня 2015 року [27];

- Запровадження подовженої комендантської години (тривалістю кілька діб) для мешканців окремих громад на деокупованих та прифронтових територіях [28].

6.1.2. Переваги збереження чинної політики

- Не потребує ухвалення додаткових нормативно-правових актів та є найбільш адміністративно здійсненою;
- Дозволяє одноразово вилучати значні обсяги нелегальної зброї [29];
- Обмежує можливість здійснення злочинів проти громадського порядку в час дії комендантської години [7];
- Потенційно дозволить залучити додаткові кошти в держбюджет завдяки ймовірному набуттю чинності законопроекту №10195 від 27.10.2023, що встановлює адміністративну відповідальність за порушення комендантської години [30].

6.1.3. Недоліки збереження чинної політики

- Призводить до кратного зростання кількості злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї [2];
- Не зупиняє обіг незаконної зброї та її подальше транспортування і збут [31];
- Потребує залучення значної кількості співробітників МВС, НПУ та інших правоохоронних органів для проведення одноразових операцій (до 100 осіб) [29];
- Призводить до суттєвого зниження ділової активності та рівня доходів в тих громадах, де запроваджено подовжену комендантську годину.

6.2. Варіант 2: Часткова легалізація

6.2.1. Завдання й заходи з реалізації варіанта

Запропонований варіант політики має на меті впровадження нових правил з обігу та контролю за цивільною вогнепальною зброєю. Такий крок дозволить зменшити масштаб проблеми шляхом її звуження і передбачає:

- Ухвалення в другому читанні та набуття чинності законопроекту №5708 “Про право на цивільну вогнепальну зброю” [32], зокрема з правом легалізації статусу окремих видів трофейної зброї (категорії В, С, D) [33] та;
- Одночасне ухвалення в другому читанні та набуття чинності законопроекту №9538, який встановлює порядок легалізації вказаних вище категорій зброї відповідно до ЗУ “Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України” [34];
- Отримання можливості самозахисту з використанням легальної зброї, що демотивує набуття та обіг нелегальної зброї;
- Розширення та інформаційне забезпечення кампаній з добровільної здачі зброї у деокупованих та прифронтових громадах, розширення терміну декларування зброї до 90 діб після завершення воєнного стану.

6.2.2. Потенційні переваги варіанта політики

- Запроваджує єдиний правовий режим щодо контролю над обігом зброї на території всієї держави;
- Звужує масштаб проблеми до виявлення та протидії поширенню нелегальної зброї лише окремих категорій (А, Е);
- Дозволяє делегувати частину повноважень центрів МВС та НПУ відповідним електронним реєстрам, що може зменшити видатки на адміністрування у громадах, що розглядаються;
- Має політичну підтримку у ВРУ, КМУ та Офісі Президента.

6.2.3. Потенційні недоліки варіанта політики

- Наразі законопроект №5708 не враховує потреб правового режиму воєнного стану та не розв'язує питання обігу зброї категорій А та Е, які є поширеними у зоні бойових дій;
- Наявна зброя категорій В, С, Д залишається на руках у мешканців громад, що залишає ризики скоєння злочинів із застосуванням вогнепальної зброї;
- Добровільний характер декларування та відсутність (фінансової) мотивації не гарантує здачу наявної зброї мешканцями деокупованих та прифронтових громад.

6.3. Варіант 3: Викуп нелегальної зброї в мешканців деокупованих та прифронтових громад

6.3.1. Завдання й заходи з реалізації варіанта

Викуп нелегальної зброї у мешканців деокупованих та прифронтових громад, дозволить суттєво полегшити контроль, зменшити об'єми «чорного ринку» та потенційно знизити кількість злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї. Цей варіант передбачає:

- Розробку та ухвалення нормативно-правових актів, спрямованих на встановлення порядку здачі/вилучення нелегальної зброї, механізмів оцінки та компенсації її вартості;
- Створення/розвиток інфраструктури, призначеної для зберігання або знищення вилученої зброї, або ж нормативно-правових механізмів для подальшої передачі її Силам оборони України у встановленому законом порядку;
- Створення спецфонду МВС, кошти якого будуть використані для викупу в населення деокупованих громад усієї зброї, що визнається нелегальною;
- Поетапне зменшення кількості співробітників МВС, НПУ та їхніх структурних підрозділів, що несуть службу в деокупованих та прифронтових громадах до кінця 2025 року.

6.3.2. Потенційні переваги варіанта політики

- Вилучення/знищення виявленої нелегальної зброї нівелює можливість її подальшої появи на «чорному ринку»;
- Ризик скоєння злочинів, вчинених із застосуванням вогнепальної зброї, на територіях вказаних громад суттєво знижується;
- Дозволяє суттєво знизити кількість працівників МВС, НПУ та їхніх структурних підрозділів на території деокупованих та прифронтових громад;
- Фінансова компенсація створює додатковий стимул для здачі наявної нелегальної зброї.

6.3.3. Потенційні недоліки варіанта політики

- Значне додаткове навантаження на державний бюджет у зв'язку з необхідністю викупу усього виявленого обсягу нелегальної зброї, а також утримання інфраструктури та персоналу для її безпечного зберігання/знищення;
- Зниження потенційної здатності до опору мешканців деокупованих та прифронтових громад у разі повторного наступу РФ на вказані території;

- Існує ризик спроб здійснення пограбувань/диверсій на складах вилученої зброї, що створює додаткові загрози національній безпеці та обороноздатності в умовах продовження повномасштабного вторгнення РФ;

- Низька політична та адміністративна здійсненність у зв'язку зі значними фінансовими, матеріально-технічними та організаційними витратами.

7. Порівняння варіантів політики

7.1. Опис критеріїв порівняння

Для визначення, наскільки запропоновані варіанти політики є релевантними для досягнення встановлених цілей, було запропоновано наступний аналіз відповідно до критеріїв результативності, ефективності, справедливості, політичної та адміністративної здійсненності. Підсумкова оцінка кожної з альтернатив була внесена у таблицю порівняння варіантів політики, представлену в пункті 7.2.

Детальний аналіз за кожним з вказаних критеріїв представлений у Додатку 6.

7.2. Порівняння варіантів політики

Критерій порівняння	Опис варіанта політики		
	Збереження чинної політики	Варіант 2	Варіант 3
Результативність	1	2	3
Ефективність	1	3	2
Справедливість	1	2	3
Адміністративна здійсненність	3	2	1
Політична здійсненність	2	3	1
Сумарна оцінка:	8	12	10

8. Рекомендації й реалізація політики

8.1. Рекомендований варіант політики

Зважаючи на сумарну оцінку, а також високий рівень політичної здійсненності для реалізації пропонується **Варіант 2. Часткова легалізація.**

8.2. Реалізація політики

Запропонований варіант політики — **Варіант 2. Часткова легалізація** — передбачає ухвалення в другому читанні законопроекту №5708 “Про право на цивільну вогнепальну зброю” [32], а також одночасне ухвалення в другому читанні та набуття чинності законопроекту №9538, який встановлює порядок легалізації вказаних вище категорій зброї відповідно до ЗУ “Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України” [30].

Наразі вже діє Єдиний реєстр зброї, необхідний для реєстрації та контролю наявної зброї з боку МВС. Запропонований варіант буде підтриманий профільним Комітетом ВРУ, найімовірніше буде підтриманий міжнародними партнерами, потенційними виробниками вогнепальної зброї категорій В, С та D, а також іншими зацікавленими сторонами.

Для ефективної реалізації вказаного курсу політик необхідно внести правки до ухвалення законопроекту №5708 в другому читанні, що будуть враховувати правові умови

воєнного стану, а також нададуть можливість самозахисту власникам легальної зброї, зокрема на території вказаних громад.

8.3. Створення підтримки рекомендованому варіанту

8.3.1. Цілі і завдання комунікацій

Ключовий ризик, пов'язаний з негативним ставленням до зброї загалом та легалізацією володіння нею, наразі є нівельованим внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну та необхідністю захисту життя та безпеки громадян, зокрема на території деокупованих та прифронтових громад.

Враховуючи цей фактор, основним завданням комунікацій є донесення переваг легальної зброї для мешканців громад, що розглядаються, технічних аспектів роботи Єдиного реєстру зброї, а також створення позитивного іміджу реформи для іноземних аудиторій, зокрема істеблішменту США та країн ЄС.

8.3.2. Цільові аудиторії

Ключовою цільовою аудиторією реформи є власники нелегальної зброї та загалом мешканці деокупованих та прифронтових громад.

Для ефективної реалізації запропонованого варіанту політики вважається доцільним проведення спільних інформаційних кампаній з потенційними бенефіціарами реформи — виробниками зброї, що підпадає до категорій В, С та D (відповідно до законопроекту №5708 [32]), представниками іноземних посольств, громадських і експертних організацій, а також NRA [35].

Детальний аналіз позиції різноманітних груп інтересів та можливі варіанти подальшої взаємодії щодо обраного варіанту політики представлено у Додатках 2, 3 і 4.

8.3.3. Ключові повідомлення

Для ефективної взаємодії з ключовими цільовими аудиторіями пропонується набір наступних повідомлень:

- 1) Легальна зброя — надійний захист. Нелегальна зброя — суворе покарання.
- 2) Твоя безпека в надійних руках. Разом на сторожі громадського порядку.
- 3) Допомога союзників — під повним контролем (для зовнішніх аудиторій).

8.3.4. Методи й способи інформування

Проведення комунікаційної кампанії із залученням ресурсів громад та ВЦА у соціальних мережах та регіональних медіа. Мова йде, зокрема, про тематичні публікації на офіційних сторінках ОДА/ВЦА у соціальних мережах, розміщення графічних елементів на офіційних сторінках регіональних установ, тематичні сюжети на місцевих телеканалах тощо.

Детальніший комунікативний план для обраної альтернативи політики представлений у Додатку 7.

8.3.5. Фінансове забезпечення

Основний обсяг видатків на проведення інформаційної кампанії планується здійснювати в рамках бюджету, передбаченого на фінансування МВС у 2024 році [17], зокрема зусиллями Департаменту комунікації МВС України. Доцільним є залучення ресурсів Офісу Президента України, а також пресслужби Прем'єр-міністра України.

Також пропонується співфінансування окремих напрямків та типів інформаційних продуктів з міжнародними партнерами, представництвами ЄС і НАТО, донорськими організаціями та профільними організаціями громадянського суспільства.

8.4. Оцінювання реалізації

8.4.1. Цілі оцінювання

Запропоноване mid-term оцінювання має відповісти на наступні питання:

- 1) Чи володіють мешканці деокупованих та прифронтових громад нелегальною зброєю?
- 2) Чи зменшилась кількість злочинів, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї, на території деокупованих та прифронтових громад?
- 3) Чи зменшилась сума видатків на підтримку правопорядку у вказаних громадах?
- 4) Чи підвищилась довіра до МВС, НПУ та їхніх структурних підрозділів на території деокупованих та прифронтових громад?

8.4.2. Організація оцінювання

Проведення оцінювання передбачається на початку впровадження заходів, передбачених обраним варіантом політики, а також кожні 6 місяців після початку впровадження обраної альтернативи.

Оцінювання планується проводити як покладаючись на внутрішні ресурси МВС та наявні статистичні дані, так і проводячи відповідне опитування серед мешканців деокупованих та прифронтових громад Донецької, Житомирської, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Сумської, Харківської, Херсонської та Чернігівської областей.

Фінансування проведення опитування планується покласти (принаймні частково) на міжнародних партнерів, донорські організації та/або агентства розвитку, з якими пропонується співпраця у реалізації обраного варіанту політики.

8.4.3. Проведення оцінювання

Відповідно до обраних індикаторів результативності та цільових індикаторів, для ефективного досягнення мети та результатів політики пропонується вважати прийнятними результати оцінювання, представлені у Додатку 8.

Опитування мешканців вказаних громад проводитиметься методом віч-на-віч вдома у респондентів за умов репрезентативної вибірки. Запропоновані питання та цільові індикатори представлені у Додатку 9.

8.4.4. Рекомендації щодо подальших дій

Для своєчасного виявлення ключових тенденцій щодо досягнення запланованих результатів пропонується проведення 4 етапів оцінювання, зокрема із застосуванням опитування серед мешканців вказаних громад.

У разі відхилення від запланованих та рекомендованих цільових рекомендується:

- щодо Індикатора-1 — дослідити дані статистики за аналогічними злочинами в тих областях України, на яких не велися бойові дії, провести корегування;
- щодо Індикатора-2 — проведення додаткових місячників добровільної здачі зброї щоквартально;
- щодо Індикатора-3 — розглянути можливість одноразового зменшення кількості співробітників МВС та НПУ на 10% від загальної кількості штату на території вказаних громад за результатами III етапу оцінювання;
- щодо Індикатора-4 — спрямувати частину ресурсів інформаційної кампанії на зростання впізнаваності та підтримку дій місцевих представників МВС та НПУ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Понад 178 тисяч зброї було втрачено і викрадено в Україні з початку повномасштабної війни, *OpenDataBot*: website. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/weapon-wanted-2023> (accessed December 12, 2023).
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування, *Офіс Генерального прокурора*: website. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (accessed December 10, 2023).
3. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2022 році, *Урядовий Портал*: website. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2022/Zvit_polic_2022.pdf (accessed December 11, 2023).
4. Єдиний державний реєстр судових рішень: website. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Page/1> (accessed December 9, 2023).
5. Дослідження незаконних потоків зброї, *Small Arms Survey*: website. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP3-Ukraine-UKR.pdf> (accessed December 11, 2023).
6. Результати дослідження “Незаконний обіг і використання зброї в Україні у 2020”, *CENSS*: website. URL: <https://censs.org/illcit-arms-2020/> (accessed December 8, 2023).
7. Ігор Клименко: Колаборантам краще йти в Росію разом з військами ворога при відступі, *РБК-Україна*: website. URL: <https://rbc.ua/rus/news/igor-klimenko-kolaborantam-krashche-yti-rosiyu-1684963434.html> (accessed December 7, 2023).
8. Мільйони стволів на руках. Чи зможуть українці легально купувати пістолети, *The Page*: website URL: <https://thepage.ua/ua/business/skilki-nelegalnogo-vognepalu-na-rukakh-u-ukrayinciv> (accessed December 10, 2023).
9. Скільки зброї на руках в українців? *Громадське*: website. URL: <https://hromadske.ua/posts/skilky-zbroi-na-rukakh-u-ukraintsiv> (accessed December 6, 2023).
10. Making the rounds. Illicit Ammunition in Ukraine, *Small Arms Survey*: website. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-Report-Illicit-Ammunition-Ukraine.pdf> (accessed December 5, 2023).
11. Homicide, *Harvard Injury Control Research Center*: website. URL: <https://www.hsph.harvard.edu/hicrc/firearms-research/guns-and-death/> (accessed December 4, 2023).
12. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної...: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 сер. 1998 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 10.12.2023).
13. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 бер. 2022 р. № 195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#n6> (дата звернення: 12.12.2023).
14. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України: Закон України від 3 бер. 2022 р. № 2114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text> (дата звернення: 8.12.2023).
15. Про передачу майна для потреб Збройних Сил: розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 лют. 2022 р. №186-р. URL: Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/186-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 8.12.2023).
16. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України, 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 9.12.2023).

17. Державний бюджет 2024: аналітична довідка від експертів Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», *Децентралізація*: website. URL: https://decentralization.gov.ua/news/17632#_Toc152018904 (accessed December 18, 2023).
18. General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina, *United Nations Depository*: website. URL: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/BA_951121_DaytonAgreement.pdf (Accessed November 19, 2023).
19. Article IV, *OSCE*: website. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/2/b/119597.pdf> (accessed November 19, 2023).
20. Framework Comprehensive Political Settlement Cambodia, *United Nations Depository*: website. URL: https://peacemaker.un.org/sites/peacemaker.un.org/files/KH_911023_FrameworkComprehensivePoliticalSettlementCambodia.pdf (accessed November 19, 2023).
21. Сергій Іонушас: «Стосовно деяких наших колег вже працюють правоохоронні органи», *Лівий берег*: website. URL: https://lb.ua/news/2022/08/04/525205_sergiy_ionushas_stosovno_deyakh.html (accessed December 7, 2023).
22. Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану: Постанова Верховної Ради України №2424-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2424-20#Text> (дата звернення: 16.12.2023).
23. Про звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану: Постанова Верховної Ради України №2966-X від 20.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2966-20#Text> (дата звернення: 16.12.2023).
24. Звітуємо про роботу Координаційного штабу з питань деокупованих територій, *Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України*: website. URL: <https://minre.gov.ua/2023/10/11/zvituyemo-pro-robotu-koordinacijnogo-shtabu-z-pytan-deokupovanyh-terytorij-3/> (accessed December 11, 2023).
25. Чому легалізація зброї необхідна негайно? *SPILNO*: website. URL: <https://spilno.org/article/chomu-lehalizatsiya-zbroi-neobkhidna-nehaino> (accessed December 7, 2023).
26. Право на (не)безпеку? За і проти вільного володіння зброєю, *dw.com – Made for minds*: website. URL: <https://amp.dw.com/uk/pravo-na-ne-bezpeku-dyskusiia-pro-liberalizatsiiu-volodinnia-zbroieiu-v-ukraini-a-62047186/a-62047186> (accessed December 6, 2023).
27. Про затвердження Інструкції про порядок переведення органів Національної поліції України на посилений варіант службової діяльності: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 груд. 2015 р. № 1560. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0012-16#Text> (дата звернення: 14.12.2023).
28. У Херсоні на вихідні оголошують подовжену комендантську годину, *Суспільне*: website. URL: <https://suspilne.media/464216-u-hersoni-na-vihidni-ogolosuut-podovzenu-komendantsku-godinu/> (accessed December 14, 2023).
29. Схрон зброї та майже 6 мільйонів доларів готівкою (ВІДЕО), *Міністерство внутрішніх справ України*: website. URL: <https://mvs.gov.ua/news/sxron-zbroyi-ta-maize-6-milioniv-dolariv-gotivkoiu-video> (accessed December 8, 2023).
30. Проєкт Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів щодо встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог або невиконання деяких заходів правового режиму воєнного стану: Верховна Рада України від 27 жов. 2023 р. №10195. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43069#:~:text=%D0%9A%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BA%D0%B0%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE>

- [%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%20-](#) (дата звернення: 12.12.2023).
31. МИР І РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЗБРОЇ. Російсько-українська війна і нелегальна торгівля зброєю, *Global Initiative Against Transnational Organized Crime*: website. URL: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2023/03/Mark-Galeotti-Anna-Arutunyan-Peace-and-proliferation-The-Russo-Ukrainian-war-and-the-illegal-arms-trade-UKRAINIAN-March-2023.pdf> (accessed December 10, 2023).
 32. Прийнято за основу проект Закону "Про право на цивільну вогнепальну зброю", *Верховна Рада України*: website. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/219896.html> (accessed December 6, 2023).
 33. В Україні розглядають можливість легалізації трофейної зброї, *Мілітарний*: website. URL: <https://mil.in.ua/uk/news/v-ukrayini-rozglyadayut-mozhlyvist-legalizatsiyi-trofejnoyi-zbroyi/> (accessed December 7, 2023).
 34. Проект. Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю: Кабінет Міністрів України від 26 лип. 2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1908317> (дата звернення: 9.12.2023).
 35. WHICH SENATORS HAVE BENEFITTED THE MOST FROM NRA MONEY? *Brady*: website. URL: <https://elections.bradyunited.org/take-action/nra-donations-116th-congress-senators> (accessed November 19, 2023).
 36. КНВО «Форт», *Вікіпедія*: website. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%9D%D0%92%D0%9E_%C2%AB%D0%A4%D0%BE%D1%80%D1%82%C2%BB (accessed December 3, 2023).
 37. Ринок на \$100 млн. Понад мільйон українців хоче зброю. Що буде, якщо її дозволять, *Ліга.Нет*: website. URL: <https://www.liga.net/ua/amp/politics/articles/rynok-na-100-mln-bolee-milliona-ukraintsev-hotyat-orujie-cho-budet-esli-ego-razreshat> (accessed December 2, 2023).
 38. Звільнені території в центрі уваги: Консультативна місія ЄС відвідала Миколаїв, *EUAM Ukraine*: website. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/news/focus-on-newly-liberated-areas-euam-visited-mykolaiv/> (accessed December 6, 2023).
 39. Легалізація зброї в Україні: "за" і "проти" ініціативи, *24 Канал*: website. URL: https://24tv.ua/legalizatsiya_zbroyi_v_ukrayini_plyusi_ta_minusi_legalizatsiyi_zbroyi_n1271694 (accessed December 8, 2023).
 40. МВС та Управління з наркотиків і злочинності ООН планують поглиблення співпраці, *Урядовий Портал*: website. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mvs-ta-upravlinnya-z-narkotikiv-i-zlochinnosti-oon-planuyut-pogliblennya-spiivpraci> (accessed December 11, 2023).
 41. Міноборони України та Посольство США домовилися про розширений моніторинг, *Міністерство оборони України*: website. URL: <https://mil.gov.ua/news/2023/11/27/minoboroni-ukraini-ta-posolstvo-ssha-domovilisya-pro-rozshirenij-monitoring/> (accessed December 13, 2023).
 42. Військова допомога для України, *Посольство Федеративної Республіки Німеччина Київ*: website. URL: <https://kiew.diplo.de/ua-uk/aktuelles/-/2549080> (accessed December 15, 2023).
 43. Щорічник СІПРІ 2022. Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека, *SIPRI*: website. URL: https://www.sipri.org/sites/default/files/SIPRI_2022_ukr.pdf (accessed December 15, 2023).
 44. Europol statement on the cooperation with Ukraine, *Europol*: website. URL: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-statement-cooperation-ukraine> (accessed December 3, 2023).

45. Лідер меншості в Сенаті Макконел закликав Байдена визначити Росію спонсором тероризму, *Голос Америки*: website. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/6574357.html/> (accessed November 29, 2023).
46. Сенатори США пообіцяли продовжити допомогу Києву після виборів до Конгресу, *Радіо Свобода*: website. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-senatory-usa-dopomoga-ukrayina/32114591.html> (accessed November 29, 2023).
47. В ОП прокоментували можливість зберігання зброї бійцями тероборони, *РБК-Україна*: website. URL: <https://rbc.ua/ukr/news/op-prokommentirovali-vozmozhnost-hranyiya-1623132705.html> (accessed December 8, 2023).
48. Опитування в Дії: більш ніж половина українців підтримала легалізацію зброї, *Армія INFORM*: website. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/01/opytuvannya-v-diyi-bilsh-nizh-polovyna-ukrayincziv-pidtrymala-legalizacziyu-zbroyi-v-ukrayini/> (accessed December 4, 2023).

ДОДАТКИ
ДОДАТОК 1. Порівняльний аналіз факторів середовища, що впливають на розв'язання проблеми політики

№	Компонента	Елемент	Значимість	Вплив на проблему	
1	Соціальна	1.1. Високий рівень недовіри до органів державної влади	2	$2*0=$ 0	Забезпечення продовольством нівелює ризик
		1.2. Тривалий вплив ворожого інформпростору	1	$1*(-1)=$ -1	Високий шанс колабораціонізму та дезінформування
		1.3. Непевність у неможливості повторної окупації	3	$3*(-1)=$ -3	Небажання позбутися засобу самозахисту
2	Економічна	2.1. Нестача товарів першої необхідності	2	$1*(-1)=$ -1	Створює ризики пограбувань та збройних нападів
		2.2. Відсутність працевлаштування для місцевих мешканців	3	$2*(-1)=$ -2	Погіршує криміногенну ситуацію
		2.3. Зменшення фінансування МВС в держбюджеті-2024	1	$3*(-1)=$ -3	Не сприяє розв'язанню проблеми силами МВС
3	Політична	3.1. Відновлення контролю державної влади	3	$3*1=$ 3	Дозволяє відновити правопорядок на звільнених територіях
		3.2. Можливість повторної окупації територій	2	$2*(-1)=$ -2	Ускладнює можливість остаточного рішення
4	Фізична	4.1. Припинення активних бойових дій	3	$3*1=$ 3	Ліквідує потребу у володінні зброєю для самозахисту
		4.2. Руйнування житла та інфраструктури	2	$2*(-1)=$ -2	Погіршує соціальну компоненту та криміногенну ситуацію
		4.3. Замінування будівель та комунікацій	1	$1*(-1)=$ -1	Розпоршує увагу правоохоронних органів

ДОДАТОК 2. Порівняльний аналіз очікувань організованих заінтересованих груп щодо рекомендованого варіанту політики

№	Стейкхолдер	Впливовість	Прихильність	Роль	Очікування (As Is)	Дії (To Do)
Організовані заінтересовані групи						
1	Асоціація виробників озброєння та військової техніки України	3	2	6	Прагне легалізувати цивільну вогнепальну зброю для продажу продукції (“Форт”) [36]	Врахувати інтереси під час розробки варіантів вирішення
2	Завод “Ерма-Інтер” (Київ) [37]	2	1	2	Прагне запуску легального ринку короткоствольної зброї	Інформувати про потенційні зміни
3	Збройний завод “Латек” (Харків) [37]	2	1	2	Прагне запуску ринку короткоствольної зброї	Інформувати про потенційні зміни
4	Координаційна місія ЄС в Україні [38]	2	2	4	Виступає за зменшення трафіку нелегальної зброї	Проводити активну технічну роботу
5	Приватна охоронна компанія “Шериф”	1	-2	-2	Зацікавлена у збереженні <i>status quo</i> (зберігається попит на послуги)	Спостерігати
6	Українська асоціація власників зброї [39]	3	1	3	Прагне врегулювання питання цивільної вогнепальної зброї	Регулярно інформувати
7	Управління з наркотиків і злочинності ООН [40]	2	2	4	Виступає за зменшення трафіку нелегальної зброї	Проводити активну технічну роботу
8	Посольство США в Україні [41]	4	2	8	Контроль за обігом наданої зброї є критичним питанням двосторонніх відносин	Обов’язково врахувати позицію під час розв’язання питання, залучати технічну допомогу

№	Стейкголдер	Впливовість	Прихильність	Роль	Очікування (As Is)	Дії (To Do)
9	Посольство Німеччини в Україні [42]	4	2	8	Недопущення трафіку зброї в ЄС є важливим питанням зовнішньої політики	Залучати експертну та технічну допомогу для проведення опитувань та здійснення інформаційних кампаній
10	Посольство Швеції в Україні	4	2	8	Розвиток інституційної спроможності громад та двосторонніх економічних відносин	Експертна та інституційна допомога SIPRI та SIDA стануть потужним підсиленням кампанії [43]
11	Europol [44]	3	2	6	Виступає за зменшення трафіку нелегальної зброї	Проводити технічну роботу
12	National Rifle Association (США) [45; 37; 46; 35]	4	1	4	Прагне наповнити потенційний ринок власною продукцією	Залучати до співпраці, проводити консультації

ДОДАТОК 3. Порівняльний аналіз очікувань заінтересованих органів влади щодо рекомендованого варіанту політики

№	Стейкголдер	Впливовість	Прихильність	Роль	Очікування (As Is)	Дії (To Do)
<i>Заінтересовані органи влади</i>						
1	Комітет ВРУ з питань правоохоронної діяльності [21]	4	2	8	Прагне зменшити злочинність на деокупованих територіях	Проводити тісну координацію та співпрацю під час розробки рішень
2	Тимчасова спеціальна комісія ВРУ з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану [22]	4	2	8	Моніторинг наданої зброї є критичним для надходження майбутніх пакетів підтримки	Дослухатись до пропозицій, проводити тісну координацію та співпрацю під час розробки рішень
3	РНБО [23]	4	2	8	Обіг зброї є питанням національної безпеки	Враховувати пропозиції, координувати дії для проведення інформаційних кампаній
4	Офіс Президента України [47]	4	2	8	Моніторинг обігу зброї є критичним для політичних стосунків зі стратегічними партнерами	Використовувати наявний в ОП медійний та інформаційний ресурс
5	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України [24]	3	2	6	Прагне забезпечити правопорядок на деокупованих територіях	Проводити спільні дії в рамках Координаційного штабу з питань деокупованих територій
6	Міністерство оборони України	4	2	8	Прагне знизити ризику диверсій в	Проводити тісну координацію та співпрацю під

№	Стейкхолдер	Впливовість	Прихильність	Роль	Очікування (As Is)	Дії (To Do)
					районі зони бойових дій	час розробки рішень
7	Міністерство фінансів України	4	-2	-8	Прагне зменшити дефіцит державного бюджету	Орієнтуватися на наявний бюджет під час розробки рішень
8	Міністерство юстиції України	3	-2	-6	Прагне позбавити МВС монополії на регулювання галузі	Проводити консультації, протидіяти інформаційній діяльності Мін'юсту
9	Органи місцевого самоврядування деокупованих та прифронтових громад, військово-цивільні адміністрації	2	2	4	Прагне забезпечити правопорядок на деокупованих територіях	Врахувати інтереси під час розробки варіантів вирішення

**ДОДАТОК 4. Порівняльний аналіз очікувань представників громадськості щодо
рекомендованого варіанту політики**

№	Стейкголдер	Впливовість	Прихильність	Роль	Очікування (As Is)	Дії (To Do)
<i>Громадськість</i>						
1	НВР “Правий Сектор” [25]	1	-2	-2	Прагне легалізації усіх видів зброї	Тримати в полі зору
2	Респонденти опитування у застосунку “Дія” [48]	3	1	3	Підтримують врегулювання статусу короткоствольної зброї	Проводити активну медійну кампанію на підтримку пропонованого курсу дій
3	Центр громадянських свобод [26]	2	2	4	Виступає за вилучення зброї	Залучати до співпраці та медійних кампаній

ДОДАТОК 5. Аналіз наявних та відсутніх ресурсів для розв'язання проблеми політики

Назва	Короткий опис
<i>Доступні ресурси</i>	
Правовий	Можливість регулювання внутрішніми наказами МВС
Організаційний	Можливість взаємодії з громадами та ОВА
Людський	Значна кількість правоохоронців несе службу в зоні бойових дій
Примусу	Здатність застерігати й карати
Більшості	Підтримка ОП, КМУ і ВРУ
<i>Ресурси, яких не вистачатиме</i>	
Фінансовий	Зменшення фінансування МВС у 2024 році
Довіри	Можлива протидія місцевого населення
Часу	Проблема потребує оперативного реагування
Майновий	Основний пріоритет — ЗСУ, ТрО і Нацгвардія

ДОДАТОК 6. Деталізований опис критеріїв порівняння запропонованих альтернатив політики

1. Результативність:

Критерій оцінювання	Оцінка варіанта політики		
	Збереження чинної політики	Варіант 2	Варіант 3
Імовірність досягнення мети	1	2	3
Тривалість досягнення мети	1	2	3
Повнота досягнення окремих результатів	1	2	3
Сумарна оцінка:	3	6	9

2. Ефективність:

Об'єкт впливу	Якісний опис варіанта політики					
	Збереження чинної політики		Варіант 2		Варіант 3	
	вигоди	витрати	вигоди	витрати	вигоди	витрати
Держава	1	3	2	2	3	1
Бізнес	1	3	3	2	2	1
Громадяни	1	1	2	3	3	2
Рейтинг:	10		14		12	

3. Справедливість:

Ознака	Нерівність у розподілі вигід/витрат порівняно зі збереженням чинної політики	
	Варіант 2	Варіант 3
Рівність перед законом	2	1
Захист громадянських та майнових прав	1	2
Безпека	1	2
Сумарна оцінка:	4	5

4. Політична здійсненність:

Критерій оцінювання	Якісний опис варіанта політики		
	Збереження чинної політики	Варіант 2	Варіант 3
Відповідність пріоритетним завданням уряду	2	3	1
Імовірність політичної підтримки	3	2	1
Ставлення громадськості	1	3	2
Ставлення груп інтересів	1	3	2
Відповідальність за рішення	2	3	1
Рейтинг:	9	14	7

5. Адміністративна здійсненність:

Ознака	Якісний опис варіанта політики		
	Збереження чинної політики	Варіант 2	Варіант 3
Наявність нормативно-правової бази	3	2	1
Імовірність реалізації за чинних адміністративних умов	3	2	1
Достатність фінансових ресурсів	3	2	1
Інтерес службовців	2	3	1
Сумарна оцінка:	11	9	4

ДОДАТОК 7. Комунікативний план

№	Заплановані заходи	Ціль	Очікувані результати
Етап 1. Попередня підготовка			
1	Складання детального плану дій для впровадження координованої кампанії підтримки політики	Проведення координованої кампанії на національному та регіональному рівнях	Охоплення всіх ключових ЦА кампанії
2	Формування рамкових message-boxів	Зростання рівня поінформованості про особливості реформи на місцевому рівні	Формування позитивного образу реформи на місцевому та регіональному рівні
3	Підготовка елементів візуального оформлення медійної кампанії	Уніфікація процесу виготовлення матеріалів візуального супроводу	Формування спільного візуального образу кампанії у медійному просторі
Етап 2. Презентація проєкту			
1	Презентація плану та матеріалів інформаційної кампанії	Узгодження ключових напрямків медійного просування кампанії	Координована державна політика із впровадження законопроєктів
2	Контакт з уповноваженими особами на рівні ОДА/ВЦА/ТГ	Предметне обговорення термінів та засобів реалізації медійного плану	Формування вертикальної системи управління та реалізації медійної кампанії
3	Актуалізація інформації, координація планів медійних активностей	Врахування особливостей окремих громад для ефективного проведення кампанії	Зростання рівня підтримки реформи серед мешканців громад та заінтересованих груп
4	Підтвердження домовленостей, старт кампанії	Вибір виконавців та фінальних термінів реалізації	Фактичний запуск реалізації плану
Етап 3. Реалізація основного етапу кампанії			
1	Публікації на офіційних сторінках ОДА/ВЦА/ТГ у соціальних мережах	Запуск кампанії	Актуалізація реформи для ключових ЦА
2	Розміщення графічних елементів та соціальної реклами на офіційних сторінках установ	Актуалізація питання	Зростання рівня обізнаності серед представників місцевої влади та медіа
3	Вибір пулу медіа для проведення активностей	Ефективне охоплення ключових цільових аудиторій	Збільшення соціальної бази підтримки МВС і НПУ
4	Тематичні сюжети про здачу зброї та місячники на місцевих телеканалах	Демонстрація успішних прикладів проведення кампанії	Залучення представників місцевих заінтересованих груп та органів влади
5	Написання сценаріїв для блогів та затвердження спікерів	Протидія усталеним міфам та врахування місцевого історичного досвіду	Зростання підтримки реформи серед ЦА
6	Публікація блогів, просування у соціальних мережах	Розвінчання міфів та протидія фейковим	Формування позитивного образу реформи в регіонах

№	Заплановані заходи	Ціль	Очікувані результати
		матеріалам, що стосуються нововведень	
7	Розміщення зовнішньої соціальної реклами	Зростання соціальної бази підтримки реформи	Формування позитивного іміджу реформи та МВС
8	Формування бази розсилки	Залучення лідерів громадської думки до адвокації реформи	Комунікація з організованими заінтересованими групами
9	Розсилка актуальних матеріалів для представників медіа та заінтересованих груп	Врахування побажань заінтересованих груп та громадськості	Зростання адміністративної здійсненності реформи
Етап 4. Моніторинг та оцінка результатів інформаційної кампанії			
1	Проведення наради з уповноваженими представниками ОДА/ВЦА/ТГ про хід кампанії	Зворотній зв'язок про ключові моменти реалізації кампанії	Підвищення ефективності реалізації медійної кампанії
2	Визначення проблемних місць комунікації та їх усунення	Внесення необхідних змін до планів та засобів реалізації медійної кампанії	Зростання рівня охоплення ключових ЦА та ефективності протидії негативним матеріалам
3	Вимірювання кількісних показників охоплення аудиторії	З'ясування успішності проведеної кампанії на регіональному рівні	Модифікація засобів поширення ключових меседжів медійної кампанії
4	Презентація результатів проведення інформаційної кампанії/перезапуск кампанії з урахуванням даних соціології	Оцінка ефективності проведення	Покращення іміджу МВС та реформи для ключових стейкхолдерів

ДОДАТОК 8. Запропоновані цільові значення показників результативності відповідно до етапів оцінювання

Назва запропонованого показника	Запропоноване цільове значення			
	І етап (1.06-7.06.2024) <i>базовий</i>	II етап (10.01-20.01.2025)	III етап (1.06-7.06.2025)	IV етап (10.01-20.01.2026) <i>цільовий</i>
Індикатор-1. Кількість злочинів, скоєних із застосуванням зброї, на території деокупованих та прифронтових громад.	X	X-15%	X-25%	X-35%
Індикатор-2. Кількість нелегальної зброї, вилученої в цивільних осіб на території деокупованих та прифронтових громад, одиниць.	X	X+30%	X+35%	X+40%
Індикатор-3. Сума видатків, спрямованих на забезпечення роботи МВС, НПУ та їхніх структурних підрозділів в деокупованих та прифронтових громадах, тис. гривень.	X	X-5%	X-15%	X-20%
Індикатор-4. Довіра до правоохоронців, МВС України та НПУ серед мешканців указаних громад, % громадян.	X	X+5%	X+15%	X+20%

ДОДАТОК 9. Запропоновані питання для опитування мешканців деокупованих та прифронтових громад та цільові значення показників результативності відповідно до етапів оцінювання

Запропоноване питання-1: Чи почуваетесь Ви безпечно у Вашій громаді?

Цільовий індикатор — кількість відповідей «так» під час IV етапу оцінювання зросте на 25% серед респондентів у порівнянні з базовим показником (опитування напередодні впровадження змін).

Запропоноване питання-2: Чи відомо Вам про факти володіння нелегальною зброєю серед мешканців громади?

Цільовий індикатор — кількість відповідей «так» під час IV етапу оцінювання знизиться на 30% у порівнянні з базовим показником (опитування напередодні впровадження змін).

Запропоноване питання-3: Чи довіряєте Ви правоохоронним органам, зокрема представникам МВС та НПУ у Вашій громаді?

Цільовий індикатор — рівень довіри до правоохоронців, МВС та НПУ серед мешканців деокупованих та прифронтових громад під час IV етапу оцінювання зросте на 20% від базового показника (опитування напередодні впровадження змін).

Запропоноване питання-4: Як Ви оцінюєте результати легалізації та добровільної реєстрації зброї у Вашій громаді?

Цільовий індикатор — кількість відповідей «позитивно» під час IV етапу оцінювання зросте на 20% серед мешканців деокупованих та прифронтових громад від базового показника (опитування напередодні впровадження змін).

Запропоноване питання-5: Чи відомі Вам випадки скоєння злочинів із застосуванням зброї серед мешканців громади?

Цільовий індикатор — кількість відповідей «так» під час IV етапу оцінювання знизиться на 25% серед мешканців деокупованих та прифронтових громад від базового показника (опитування напередодні впровадження змін).